

Mae cynnydd yn cael ei wneud yn erbyn Amcan Llesiant 4, gyda chymorth aliniad cryfach drwy'r dull ffederal â Chyngor Torfaen. Mae trefniadau llywodraethu wedi cael eu cryfhau mewn meysydd gan gynnwys ymgysylltu, rheoli risg, archwilio a mynediad gan gwsmeriaid, er bod gwydnwch ariannol a chwblhau cyfrifon statudol yn brydlon yn dal i fod yn heriau allweddol. Mae angen parhau i ganolbwyntio ar gynaliadwyedd ariannol, atebolrwydd, gwella gwasanaethau a thystiolaeth gliriach o effaith.

[illegible]

Cyllid ac Adnoddau

Fe barhaodd y Cyngor i fod â threfniadau rheoli ariannol cadarn mewn amgylchedd a oedd yn gryn her, gan bennu cyllideb fantoledig ar gyfer 2025/26 trwy fonitro'r gyllideb yn rheolaidd, trefniadau llywodraethu a'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. Roedd setliad 2025/26 yn fwy ffafriol na'r disgwyl, ac fe wnaeth rhaglen Pontio'r Bwlch adnabod arbedion a'i gwnaeth yn bosibl pennu'r gyllideb heb ddefnyddio cronfeydd wrth gefn cyffredinol. Fodd bynnag, mae'r SATC yn dal i ddangos bwlch cyllidebol sylweddol yn y dyfodol, sy'n galw am arbedion parhaus, ailddylunio gwasanaethau a rheoli'r galw'n ofalus.

Mae'r sefyllfa alldro dros dro'n dangos amrywiant anffafriol ar y cyfan, gyda chronfeydd wrth gefn yn cael eu defnyddio i gefnogi gwydnwch byrdymor. Gwasanaethau Plant a diffygion ysgolion yw'r prif bwysau o hyd, gan amlygu'r angen i osgoi dibynnu ar gronfeydd wrth gefn ar gyfer costau cylchol a chryfhau cynlluniau adfer ariannol.

Portffolio/ Pwyllgor	Cyllideb Refeniw Ddiwygiedig 2025/2026	Alldro Dros Dro 2025/2026	Amrywiant Ffaffriol/ (Anffafriol)
	£m	£m	£m
Adnoddau Corfforaethol	24.91	24.16	0.75
Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd	94.15	97.29	(3.14)
Oedolion a Chymunedau	48.88	48.10	0.78
Economi a Lle	5.89	5.71	0.18
Gwasanaethau Cymdogaeth	27.71	27.96	(0.25)
Cyfanswm	201.54	203.22	(1.68)

Her lywodraethu arall yw prydlondeb ac ansawdd y Datganiad Cyfrifon. Er y gwnaed cynnydd, gan gynnwys barn archwilio ddiamod ar gyfer 2024/25, ni fydd cyfrifon 2025/26 yn cael eu cwblhau erbyn y terfynau amser statudol arferol. Mae cynllun adfer yn ei le i gryfhau capasiti, hyfforddiant, trefniadau cau cyfrifon, sicrhau ansawdd a monitro, gyda'r nod o ddychwelyd at yr amserlen statudol ar gyfer 2026/27.

Ar y cyfan, mae'r Cyngor wedi dangos rheolaeth ariannol dda yn ystod y flwyddyn, ond mae gwydnwch ariannol yn dal i fod dan bwysau. Mae angen ffocws parhaus ar reoli'r galw, atal, ailddylunio gwasanaethau, technoleg, atebolrwydd cyllidebol, adfer diffygion ysgolion, pwysau yn y Gwasanaethau Plant a gwella cyfrifon statudol.

Y Gweithlu (Cyngor a reolir yn dda)

O ran y sefyllfa yn Chwarter 4 2025/26, mae ein gwybodaeth am y gweithlu fel a ganlyn:

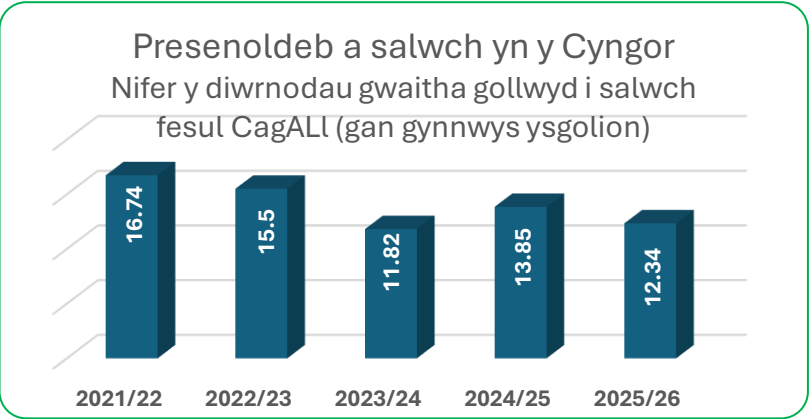
	Cyngor (Gan gynnwys ysgolion)	Oedolion a Chymunedau	Plant, Pobl ifanc a theuluoedd (ac eithrio ysgolion)	Gwasanaethau Corfforaethol	Economi a Lle	Cymdogaethau a'r amgylchedd	Ysgolion
Cyfrif Pennau Cyflogeion	3722	515	994	263	118	358	1474
Cyfrif Pennau Gweithwyr Asiantaeth (Matrix)	24	1	3	2	0	18	Amherthnaso

CagALL Cyflogeion	2437.52	327.27	530.74	243.96	128.73	277.53	929.29
CagALL Cyflogeion fel % o CagALL y Cyngor	100.00%	13.43%	21.77%	10.01%	5.28%	11.39%	38.12%
% y swyddi parhaol sy'n wag (neb a gyflogir yn uniongyrchol i gyflenwi)	6.46%	12.90%	7.69%	10.91%	12.00%	9.52%	Amh.
% Trosiant Llafur	2.02%	2.72%	2.41%	3.80%	3.39%	2.23%	1.02%
Diwrnodau a gollwyd i salwch fesul CagALL (alldro cronnus)	12.34	16.10	9.72	6.70	4.33	16.92	13.33
% y diwrnodau a gollwyd i salwch byrdymor	31%	28%	30%	35%	36%	27%	34%
% y diwrnodau a gollwyd i salwch hirdymor	69%	72%	70%	65%	64%	73%	66%
% y staff heb absenoldeb oherwydd salwch	72.91%	67.58%	77.34%	87.35%	79.66%	76.57%	66.98%

Yn ystod 2025/26, fe wnaed cynnydd o ran cryfhau trefniadau llywodraethu'r gweithlu, cydymffurfiaeth statudol a gwydnwch sefydliadol. Roedd hyn yn cynnwys diweddariadau i bolisiau Adnoddau Dynol, datrys hawliadau cyflog cyfartal, parhau i ddatblygu trefniadau recriwtio a gwerthuso swyddi, cyflawni gweithgarwch cynllunio'r gweithlu, a chydabyddiaeth fel Arweinydd sy'n Hyderus o ran Anabledd. Mae gweithio mewn partneriaeth gyda Chyngor Torfaen hefyd wedi bod o gymorth i ddysgu ar y cyd a defnyddio dull mwy ffederal o ymdrin â materion y gweithlu.

Mae'r Pwyllgor Craffu Llywodraethu Corfforaethol ac Adnoddau wedi adolygu llesiant a salwch y gweithlu, ac yn 2025/26 bu gostyngiad o 1.5 mewn diwrnodau a gollwyd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, gyda 73% o'r gweithlu heb unrhyw salwch.

Prif achos absenoldeb oherwydd salwch oedd salwch Seiciatrig / iechyd meddwl sy'n rhoi cyfrif am 22.74% o'r diwrnodau cysylltiedig-â-gwaith a gollwyd. Mae'r adroddiadau llawn i'w gweld [yma](#). Parhawyd i graffu ar lesiant y gweithlu ac absenoldeb oherwydd salwch, gyda gwelliannau wedi'u

hategu gan bolisiau presenoldeb clir, data absenoldeb mewn amser real, cyngor ym maes Adnoddau Dynol, iechyd galwedigaethol, y Rhaglen Cynorthwyo Cyflogeion a mentrau llesiant ehangach. Mae iechyd meddwl yn dal i fod yn faes ffocws allweddol, ac mae adolygiad ar y cyd o arferion absenoldeb oherwydd salwch ar y gweill ar draws Blaenau Gwent a Thorfaen i gryfhau cysondeb, cydymffurfiaeth a chymorth i'r gweithlu yn y dyfodol.

Iechyd a Diogelwch

Yn flynyddol, disgwylir i'r Cyngor adrodd ar ei berfformiad blynyddol o ran iechyd, diogelwch a lles yn y gwaith. Cynyddodd nifer y damweiniau/digwyddiadau a oedd yn ymwneud â chyflogeion o 251 yn 2024/25 i 293 yn 2025/26. Gostyngodd nifer y damweiniau nad oeddent yn ymwneud â chyflogeion o 221 yn 2024/25 i 217 yn 2025/26. Gostyngodd nifer y damweiniau/digwyddiadau a oedd yn ymwneud â chyflogeion a oedd yn adroddadwy i'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch o 18 yn 2024/25 i 15 yn 2025/26.

Diogelu Corfforaethol

Yn dilyn cyfres o ganfyddiadau gan Archwilio Cymru, rhoddwyd pwyslais ar flaenoriaethu diogelu yn gorfforaethol ar draws y Cyngor, gan nodi ei fod yn gyfrifoldeb i bawb. Fel rhan o hyn, sefydlwyd Bwrdd Diogelu Corfforaethol a Grŵp Personau Diogelu Dynodedig ategol, gyda chynrychiolaeth o bob cyfarwyddiaeth. Yn dilyn hyn, datblygwyd cynllun gweithredu i ymateb yn llawn i'r argymhellion diogelu. O ran y sefyllfa ar ddiwedd 2025/26, roedd cyfanswm o 39 o gamau gweithredu wedi'u hadnabod ac o'r rhain:

- Mae 23 wedi cael eu cwblhau neu eu gwneud yn rhan o fusnes fel arfer;
- Mae 6 ar y gweill ac ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed;
- Mae 4 ar y gweill ond ychydig y tu ôl i'r amserlen darged;
- Mae 0 yn sylweddol y tu ôl i'r amserlen darged; ac
- Nid yw 6 i fod i ddechrau eto.

Iechyd a Diogelwch a'r Grŵp Iechyd a Diogelwch Corfforaethol

Mae'r Cyngor yn adrodd yn flynyddol ar iechyd, diogelwch a lles yn y gwaith, gyda digwyddiadau a oedd yn ymwneud â chyflogeion, nad oeddent yn ymwneud â chyflogeion a digwyddiadau adroddadwy i'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch i gyd yn gostwng yn 2024/25 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Mae'r Grŵp Iechyd a Diogelwch Corfforaethol yn darparu goruchwyliaeth ar risgiau iechyd, diogelwch a llesiant, yn monitro perfformiad, yn rhoi cymorth i gydymffurfio â dyletswyddau polisi a chyfreithiol, ac yn hybu diwylliant diogelwch cadarnhaol i amddiffyn cyflogeion, defnyddwyr gwasanaethau, contractwyr a'r cyhoedd.

Mae cynlluniau i'r dyfodol yn cynnwys dod â threfniadau diogelu corfforaethol ac iechyd, diogelwch a llesiant ynghyd ar draws Blaenau Gwent a Thorfaen i gefnogi cysondeb, rhoi cymorth i ddysgu ar y cyd a darparu mwy o gapasiti cyfunol.

Y Gymraeg

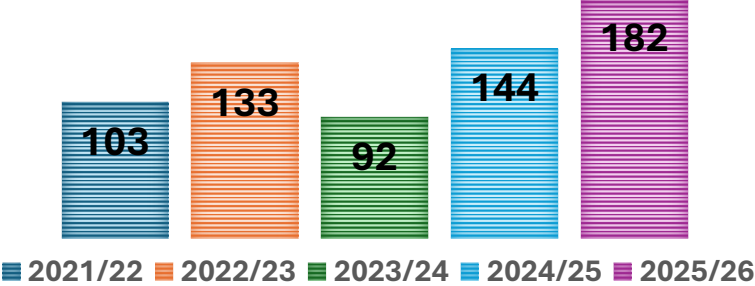
Mae'r Cyngor yn parhau i hyrwyddo'r Gymraeg a chefnogi'r uchelgais cenedlaethol i greu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae cynnydd yn erbyn Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2022–2027 yn cael ei fonitro trwy ddiweddariadau rheolaidd gan wasanaethau a Grŵp Swyddogion Cydymffurfio Craidd y Gymraeg, gan gryfhau goruchwyliaeth, atebolrwydd a chydymffurfiaeth.

Yn ystod 2025/26, canolbwyntiodd y gweithgarwch ar ddatblygu sgiliau Cymraeg staff, gwella cymorth ymarferol i staff y Ganolfan Gyswllt, cynyddu amlygrwydd y Gymraeg a'i defnydd ar draws gwasanaethau a digwyddiadau cymunedol, a chefnogi twf parhaus addysg cyfrwng Cymraeg, gan gynnwys Ysgol Gymraeg Tredegar.

Mae'r meysydd allweddol ar gyfer ffocws pellach yn cynnwys cryfhau sgiliau iaith y gweithlu, gwella arferion recriwtio, gwreiddio cydymffurfiaeth ar draws gwasanaethau, a chynnal safonau ar ôl cau ymchwiliadau Comisiynydd y Gymraeg. Adroddiad Blyneddol y Gymraeg 2025 – [2026](#).

Cwynion a Chanmoliaeth

NIFER Y CWYNION A GAFWYD GAN CBSBG

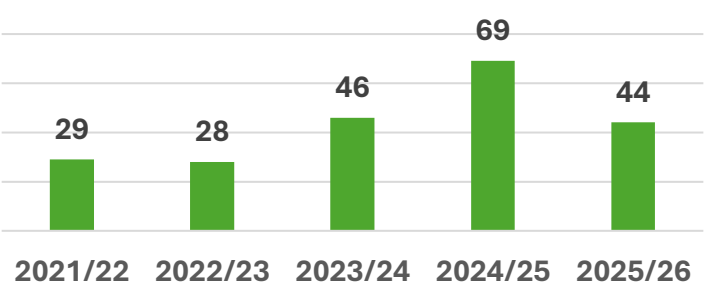

Mae'r Cyngor wedi cryfhau'r modd yr adroddir ar gwynion a chanmoliaeth trwy ddangosfwrdd rhyngweithiol Gwybodaeth am Berfformiad, gan wella amlygrwydd tueddiadau adborth, gwybodaeth ar lefel gwasanaethau a dysgu sefydliadol dros amser.

Yn ystod 2025/26, cafwyd adborth ar draws cwynion corfforaethol, cwynion a chanmoliaeth y gwasanaethau cymdeithasol, gyda pherfformiad a

deilliannau'n cael eu monitro trwy'r dangosfwrdd ac adroddiadau arnynt yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ddwywaith y flwyddyn. Cwblhawyd y rhan fwyaf o gwynion corfforaethol Cam 1 a Cham 2 o fewn graddfeydd amser disgwyledig, er bod peth oedi'n parhau. Mae cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol hefyd yn dangos darlun cymysg o ran amseroldeb, gan adlewyrchu'r angen i barhau i fonitro perfformiad a dysgu o adborth i roi cymorth i wella gwasanaethau. Cyflwynir adroddiadau ar gwynion a chanmoliaeth i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor ddwywaith y flwyddyn. Mae'r adroddiad diweddaraf i'w weld [yma](#).

Nifer y sylwadau o ganmoliaeth a gafwyd gan CBSBG

Llywodraethu Gwybodaeth

Dangosodd perfformiad llywodraethu gwybodaeth ddarlun cymysg yn ystod 2025/26, er bod perfformiad Rhyddid Gwybodaeth wedi gostwng yn y chwarter olaf a gostwng ychydig yn is na'r lefel ymateb a ddymunir. Nid yw hyn yn gofyn am ymyrraeth ar hyn o bryd, ond bydd perfformiad yn parhau i gael ei fonitro.

Manylion	Nifer 2023/24	Nifer 2024/25	Nifer 2025/26
Cyfanswm y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a gafwyd	1044	959	1070
Cyfradd llwyddiant o fewn 20 diwrnod gwaith	918 (87.93%)	878 (91.6%)	956 (89.3%)
Hwyr ond wedi'u darparu	90 (8.62%)*	78 (8.1%)*	80 (7.47%)
Yn Dal Heb eu Darparu	36 (3.45%)*	3 (0.3%)*	34(3.17%)

*cymerwyd y ffigurau hyn ar oddeutu'r un dyddiad y llynedd ond maent wedi gwella ers hynny

Cynyddodd Ceisiadau am Fynediad gan y Testun, gan adlewyrchu mwy o ymwybyddiaeth ymhlith y cyhoedd o hawliau gwybodaeth a bod staff yn adnabod ceisiadau'n well. Cwblhawyd y rhan fwyaf o

geisiadau dilys o fewn graddfeydd amser statudol, er bod achosion mwy cymhleth ac adnodd-ddwys wedi effeithio ar amseroedd ymateb lle bu oedi.

Cynyddodd adroddiadau torri data yn ystod y flwyddyn. Er y gallai gwell ymwybyddiaeth fod wedi cyfrannu at y cynnydd, mae angen monitro pellach i ddeall yr achosion sylfaenol a nodi unrhyw risgiau ailadroddus.

Archwilio Mewnol

Darperir adroddiad blynyddol, sy'n amlinellu meysydd sydd wedi cael asesiad trwy'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol, i [Bwyllgor](#) Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor, ac mae hefyd yn cael ei gynnwys yn adolygiad gwrthrychol y Rheolwr Archwilio a Risg o system rheolaeth fewnol yr Awdurdod. Cyhoeddodd y Gwasanaeth Archwilio Mewnol 31 adroddiad archwilio terfynol yn ystod y flwyddyn:

Gradd Archwilio	Nifer yr Archwiliadau
Sicrwydd Llawn	6
Sicrwydd Rhesymol	12
Sicrwydd Cyfyngedig	6
Dim Sicrwydd	3
Heb ei raddio	4

Barn Flynyddol y Rheolwr Archwilio a Risg

Barn y Rheolwr Archwilio a Risg oedd bod system rheolaeth fewnol Blaenau Gwent yn ystod 2025/26 yn gweithredu ar lefel a oedd yn darparu Sicrwydd Rhesymol ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth y Cyngor, yn ogystal â nodi sylwadau mewn perthynas â'r Gyfarwyddiaeth Plant a Theuluoedd. Gellir gweld adroddiadau llawn y pwyllgor a barn lawn y Rheolwr Archwilio a Risg [yma](#).

Gwrth-dwyll

Yn ystod 2025/26, fe wnaed cynnydd i gryfhau trefniadau gwrth-dwyll y Cyngor. Cafodd asesiad risg twyll ei greu a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Tachwedd [2025](#), lle cytunwyd bod angen ei fireinio ymhellach cyn ei ddwyn yn ôl gerbron ochr yn ochr â'r Cynllun Gwrth-dwyll. Cafodd y Strategaeth Wrth-dwyll ei chynhyrchu a'i chyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Medi [2025](#). Darparwyd hyfforddiant ymwybyddiaeth o dwyll i'r Aelodau ym mis Hydref 2025, ac fe gafodd sesiwn Ymwybyddiaeth o Wrth-dwyll ei datblygu trwy Thinqi a'i chyflwyno i'r holl swyddogion ac Aelodau ar ddiwedd mis Mawrth 2026.

Rheoli Risg

Mae gwaith yn parhau i gryfhau trefniadau rheoli risg ar draws Blaenau Gwent a Thorfaen. Mae Grŵp Rheoli Risg Corfforaethol yn cael ei sefydlu i ddarparu goruchwyliaeth ar y fframwaith a'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol. Ochr yn ochr â hyn, mae'r broses o roi meddalwedd Risg Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn mynd rhagddi, gyda disgwyl i'r profion ddechrau ar ganol 2026 a disgwylir i'r system fod ar gael yn ystod hydref 2026. Cyflwynir adroddiadau ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol bob chwarter trwy'r broses ddemocrataidd ac yn fewnol i'r Cyd-dîm Gweithredol, sydd o gymorth i fynd ati'n gynnar i adnabod, ac i fonitro a rheoli risgiau a allai effeithio ar ddarparu gwasanaethau, gwydnwch ariannol a chyflawni blaenoriaethau'r Cyngor. Cyflwynwyd y gofrestr risgiau ddiweddaraf i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac mae i'w chael [yma](#)

Archwilio Allanol

Mae archwilio allanol yn darparu sicrwydd annibynnol ynghylch perfformiad y Cyngor, ei ddefnydd o adnoddau cyhoeddus a'i drefniadau llywodraethu. Yn ystod 2025/26, roedd y Cyngor yn destun 25 adroddiad archwilio a'r rheiny'n cynnwys 105 o argymhellion. Mae cynnydd yn cael ei fonitro trwy

gynlluniau gwasanaethau, adroddir arno'n fewnol wrth y Cyd-dîm Gweithredol, ac fe'i cyflwynir trwy'r broses graffu, gan gynnwys adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae argymhellion yn cael eu monitro gan ddefnyddio system sgorio BRAGG, sy'n dangos a yw camau gweithredu wedi'u cwblhau, ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed, y tu ôl i'r amserlen darged, yn sylweddol y tu ôl i'r amserlen darged neu heb ddim i fod i ddechrau eto.

O'r 105 o argymhellion:

- Mae 75 yn las (71%) - wedi'u cwblhau neu wedi dod yn rhan o fusnes fel arfer;
- Mae 0 yn goch - yn sylweddol y tu ôl i'r amserlen darged;
- Mae 1 yn ambr (1%) y tu ôl i'r amserlen darged ond y sefyllfa'n un y gellir ei rheoli;
- Mae 26 (25%) yn wyrdd - ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed; ac
- Mae 3 (3%) yn llwyd – ddim i fod i ddechrau eto.

Mae'r adroddiad llawn ar y cynnydd a wnaed yn erbyn argymhellion archwilwyr allanol i'w weld [yma](#).

Cyd-dîm Gweithredol a Threfniadau Arwain

Mae gan y Cyngor drefniadau yn eu lle i roi cymorth i ddarparu gwasanaethau, gwneud penderfyniadau a chefnogi uwch arweinyddiaeth trwy'r Cyd-dîm Gweithredol a'r Cyd-dîm Arwain sy'n dod i'r amlwg. Yn dilyn y cytundeb ym mis Ionawr 2025 i Gynghorau Blaenau Gwent a Thorfaen weithredu o dan un Cyd-Brif Weithredwr, mae trefniadau interim wedi sefydlogi uwch reolaeth, gyda swyddi parhaol wedi'u sefydlu a gwaith pellach ar y gweill i ddatblygu cyd-strwythur parhaol.

Bydd y Tîm Arwain ar y Cyd yn dod ag uwch arweinwyr o'r ddau gyngor at ei gilydd i ddarparu arweinyddiaeth strategol, goruchwyllo rhaglenni cydweithredol a ffederal, cefnogi trawsnewid a chydlynu dulliau ar y cyd lle mae'r rhain yn gwella effeithiolrwydd, effeithlonrwydd a chynaliadwyedd hirdymor. Bydd hefyd yn darparu sicrwydd trwy'r broses GRIPP, gan helpu'r ddau gyngor i ymateb i bwysau ariannol, gweithredol a phwysau ar wasanaethau gan hefyd gynnal eu hannibyniaeth a'u trefniadau llywodraethu democrataidd lleol.

Cydbwyllgor Penodiadau

Mae'r Cydbwyllgor Penodiadau yn gydbwyllgor ffurfiol ar draws Cynghorau Blaenau Gwent a Thorfaen a sefydlwyd fel rhan o'r trefniadau llywodraethu sy'n ategu'r model gweithio ffederal rhwng y ddau awdurdod. Mae'r pwyllgor yn darparu mecanwaith ar y cyd ar gyfer penodi uwch swyddogion i rolau sy'n gweithredu ar draws y ddau gyngor ac sy'n atebol i'r ddau sefydliad.

BGT y dyfodol

Menter arweinyddiaeth a datblygu sefydliadol ar y cyd ar draws Blaenau Gwent a Thorfaen yw BGT y Dyfodol, a sefydlwyd i ategu'r model ffederal trwy ddod ag arweinwyr a rheolwyr o'r ddau sefydliad ynghyd i ystyried heriau strategol, rhannu syniadau a helpu i lunio'r cyfeiriad at y dyfodol. Mae'n darparu fforwm ar gyfer meddwl yn gydweithredol ac ymgysylltu, gan helpu i sicrhau bod prosesau penderfynu'n gynhwysol, yn seiliedig ar wybodaeth ac yn canolbwyntio ar ddeilliannau hirdymor i'r cynghorau a'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu. Un o'r meysydd arwyddocaol y mae BGT y Dyfodol yn canolbwyntio arnynt yw rhoi cymorth i ddatblygu a gweithredu'r Fargen. Mae'r rhaglen hefyd wedi rhoi cymorth i ddatblygu diwylliant arweinyddiaeth ar y cyd ar draws y ddau gyngor.

Craffu ar y Cyd

Ym mis Gorffennaf 2026, mae adroddiad i fod i gael ei gyflwyno er mwyn i'r Cyngor gymeradwyo trefniadau craffu ar y cyd fel rhan o'r fframwaith llywodraethu sy'n ategu'r model gweithio ffederal gyda Thorfaen. Mae'r trefniadau'n galluogi aelodau etholedig o'r ddau awdurdod i graffu ar gydwasanaethau, rhaglenni ar y cyd a meysydd gweithgarwch cydweithredol gan hefyd gynnal sofraniaeth ac atebolrwydd democrataidd y naill gyngor a'r llall. Bwriad y trefniadau yw cryfhau goruchwyliaeth ddemocrataidd, craffu'n effeithiol ar flaenoriaethau a pherfformiad ar y cyd, cefnogi

tryloywder ac atebolrwydd, a sicrhau bod manteision a deilliannau cydweithio yn destun her ac adolygiad priodol gan aelodau.

Strwythur Gwleidyddol, Aelodau Etholedig a'r Broses Ddemocrataidd

Mae gwybodaeth am brosesau Cyngorwyr a Phwyllgorau Blaenau Gwent wedi'i chynnwys yma:

<https://www.blaenau-gwent.gov.uk/cy/cyngor/cynghorwyr-a-phwyllgorau/>

Mae'r **Cyfansoddiad** i'w weld yma - [2024_constitution_final-v16-finalised-2.pdf](#)

Gellir dod o hyd i **Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol 2024/25** yma

Gellir dod o hyd i **Gôd Llywodraethu 2025/26** yma

Gellir dod o hyd i **Adroddiad Blynyddol Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd** yma.

Gellir dod o hyd i'r **Adroddiad Craffu Blynyddol** yma.

Mae **Adroddiad y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio** i'w weld yma

Mae **Adroddiad y Pwyllgor Safonau** i'w weld yma.

Mae **Adroddiad diweddaraf yr Aelod Llywyddol** i'w weld yma

Gellir dod o hyd i **Adroddiadau Blynyddol yr Aelodau** yma

Cyd-bwyllgor Craffu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent (BGCG)

Mae Cyngor Blaenau Gwent wedi cael ei benodi fel yr awdurdod lletyol i ymgymryd â'r trefniadau gweinyddol ar gyfer Cydbwyllgor Craffu BGCG a rhoi cymorth a neilltuo ymgynghorwyr pwrpasol iddo.

Mae'r Pwyllgor wedi cyfarfod bedair gwaith rhwng mis Ebrill 2025 a mis Mawrth 2026. Ceir

gwybodaeth am y pwyllgor yma [Cyfarfodydd - Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent](#)

Rheoli Perfformiad

Fel rhan o'r dull ffederal, mae'r Cyngor wedi alinio trefniadau rheoli perfformiad â Chyngor Torfaen, gan gynnwys amserlenni adrodd cyffredin, prosesau archwilio cryfach ac un dull o gynllunio gwasanaethau o 2026/27 ymlaen. Bydd hyn yn dwyn ynghyd flaenoriaethau allweddol fel y Cynllun Corfforaethol, Egwyddorion Marmot, Cenhadaeth, gweithgarwch ffederal a'r Dull Cymunedau, a ategir gan weithgarwch monitro arferol trwy'r Cyd-dîm Gweithredol.

Mae'r trefniadau hyn yn cryfhau cydweithio, tryloywder ac atebolrwydd, gan hefyd ategu dyletswyddau hunanasesu'r Cyngor o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Bydd gwaith pellach yn canolbwyntio ar ddatblygu dull sy'n fwy seiliedig ar ddata a gwybodaeth a gwella'r dystiolaeth a ddefnyddir i ddangos cyflawniad a gwelliant parhaus.

Cydraddoldeb

Fe aeth y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024–2028 rhagddo yn ystod 2025/26, gyda goruchwyliaeth gryfach, monitro gwell, aliniad gwell â chynllunio gwasanaethau, a gweithgarwch dysgu ac ymwybyddiaeth ehangach lle'r oedd cydraddoldeb yn y cwestiwn. Cryfhawyd y broses Asesiadau Effaith Integredig hefyd trwy'r platfform SNAP, hyfforddiant a llywodraethu mwy eglur, gan helpu i wreiddio cydraddoldeb yn fwy cyson mewn polisi a phrosesau cynllunio a phenderfynu. Mae blaenoriaethau allweddol ar gyfer 2026/27 yn cynnwys cynyddu'r niferoedd sy'n gwneud hyfforddiant, ymateb i newidiadau i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru, ehangu datblygiad aelodau a symud ymlaen tuag at statws Arweinydd sy'n Hyderus o ran Anabledd.

Cynghorau Tref a Chymuned

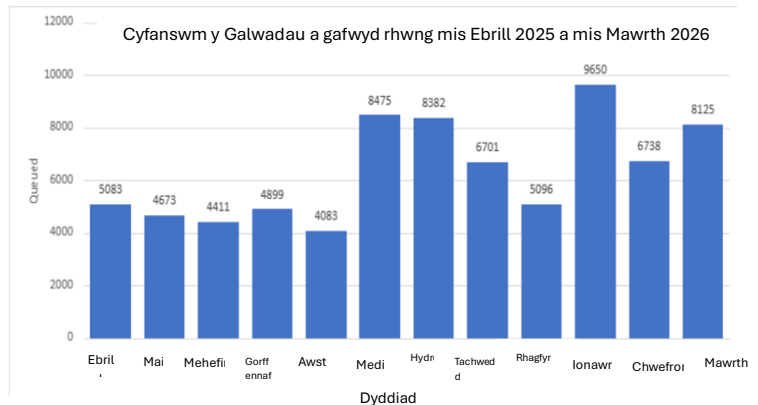
Gall Cynghorau Tref a Chymuned helpu'r Cyngor i ddeall y materion sy'n effeithio ar y gymuned leol. Mae pedwar Cyngor Tref a Chymuned ym Mlaenau Gwent:

- Cyngor Tref Tredegar [Hafan | Cyngor Tref Tredegar](#)
- Cyngor Tref Nant-y-glo a'r Blaenau [Hafan - Cyngor Tref Nant-y-glo a'r Blaenau](#)

- Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd [Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd – Gwella ardal Cyngor Cymuned Abertyleri a Llanhilledd er budd bywydau, iechyd a llesiant trigolion lleol.](#)
- Cyngor Tref Brynmawr [Hafan - Cyngor Tref Brynmawr](#)

Gwasanaethau Cwsmeriaid

Mae'r Ganolfan Gyswllt yn parhau i wynebu pwysau sylweddol yn sgîl galw cynyddol a mwyfwy cymhleth, yn enwedig mewn perthynas ag ymholiadau ynghylch y Dreth Gyngor, Gwastraff ac Ailgylchu, casgliadau a gollwyd ac adfer. Mae hyn wedi effeithio ar amseroedd trin galwadau ac aros, gan dynnu sylw at yr angen i leihau cyswllt y gellir ei osgoi a gwella sut y mae ymholiadau'n cael eu cyfeirio a'u datrys.

Mae gwaith gwella yn canolbwyntio ar lwybro IVR, sgriptio cliriach, pwyntiau trosglwyddo y cytunwyd arnynt gyda meysydd gwasanaeth, amseroedd trin galwadau byrrach a chynorthwyo staff i ddatrys ymholiadau priodol ar y pwynt cyswllt cyntaf, gan gynnal profiad y cwsmer ar yr un pryd. Eir ar drywydd hyn trwy Gynllun Gwella'r Ganolfan Gyswllt.

Cyfathrebu gyda'n Staff a'u Hysbysu

Mae gan y Tîm Cyfathrebu rôl allweddol o ran rhoi gwybod i drigolion, partneriaid, rhanddeiliaid a staff am flaenoriaethau, gwasanaethau a chyflawniadau'r Cyngor. Yn ystod 2025/26, fe wnaeth cysylltiadau rhagweithiol â'r cyfryngau, y cyfryngau cymdeithasol, ymgyrchoedd â blaenoriaeth a sianeli ymgysylltu newydd helpu i hyrwyddo gwaith y Cyngor, cyrraedd cynulleidfaoedd ehangach a chefnogi negeseuon allweddol fel Bargaen Blaenau Gwent, presenoldeb yn yr ysgol a newid ymddygiad amgylcheddol.

Y cyfryngau cymdeithasol yw'r brif sianel o hyd ar gyfer ymgysylltu'n uniongyrchol â thrigolion, a ategir gan sianeli gwasanaeth-benodol a chynlluniau i ehangu ar TikTok i gyrraedd cynulleidfaoedd iau. Mae sianeli newydd ac wedi'u hail-lansio, gan gynnwys GovDelivery, yr e-fwletin wythnosol i drigolion a BG Connect, wedi cryfhau ymgysylltiad digidol ac ymgysylltiad arall, gan helpu i gyrraedd trigolion nad ydynt o bosibl yn cael mynediad yn rheolaidd at wybodaeth ar-lein.

Fe barhaodd cyfathrebu mewnol i fod yn bwysig hefyd trwy gylchlythyrau staff, diweddariadau'r Prif Weithredwr a negeseuon ynglŷn â llesiant, gan gefnogi ymwybyddiaeth, cydnabyddiaeth a llesiant staff.

Ymgysylltu a Chyfranogiad

Mae ymgysylltu, cyfranogiad a phrofiad y cwsmer yn themâu hanfodol sy'n dylanwadu ar brosesau dylunio gwasanaethau a gwneud penderfyniadau'r Cyngor. Mae'r Cyngor yn ymroddedig i gymorth cymunedol hirdymor ac mae'n anelu at gyflawni hyn trwy ymgysylltu'n frwd â'r gymuned. Mae ymgysylltu effeithiol yn hanfodol ar gyfer gweithrediad effeithlon y Cyngor, gan sicrhau bod y gwasanaethau a ddarperir yn addas ac yn diwallu anghenion defnyddwyr. Gellir dod o hyd i'r Strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad gyfredol [yma](#). Mae gwaith i'w wneud yn 2026/27 i adolygu'r Strategaeth i'w halinio ag egwyddorion y Fargen a'r ffyrdd newydd o weithio gyda'r gymuned.

Mae'r Cyngor wedi rhoi [Platfform Ymgysylltu](#) newydd ar waith sy'n darparu mecanwaith i drigolion a rhanddeiliaid gymryd rhan mewn ymgynghoriadau a rhannu eu barn ynglŷn â materion sy'n effeithio ar Flaenau Gwent.

Arolwg trigolion

Cynhaliwyd yr arolwg Dewch i Ni Siarad: Byw ym Mlaenau Gwent diwethaf ym mis Hydref/Tachwedd 2024. Ar yr adeg honno cafwyd 1,809 o ymatebion gan drigolion Blaenau Gwent. Bydd yr arolwg yn cael ei gynnal bob dwy flynedd a bydd yn cael ei ddosbarthu i'r cyhoedd tuag at ddiwedd 2026. Eleni, mae Cynghorau Blaenau Gwent a Thorfaen wedi ychwanegu rhagor o gwestiynau at yr arolwg i ystyried llesiant a deilliannau trigolion.

Ymgysylltu ynghylch y Gyllideb

Er mwyn cynorthwyo'r Cyngor i bennu cyllideb 2026/27, cynhaliwyd proses ymgysylltu i hysbysu trigolion am sefyllfa ariannol y Cyngor ac i ofyn am eu barn. Rhoddodd y broses ymgysylltu ynghylch y gyllideb gyfle i breswylwyr wneud sylwadau ar faterion allweddol i helpu i oleuo penderfyniadau, megis blaenoriaethu gwasanaethau a phennu lefelau'r dreth gyngor. Aeth arolwg y gyllideb yn fyw ar 4 Chwefror 2026 ac roedd ar gael am bythefnos. Fe'i rhannwyd ar y cyfryngau cymdeithasol, gyda'r bwriad o annog cymaint o bobl â phosibl i gymryd rhan a rhannu eu barn. [Adroddiad Cyllideb y Cabinet 2026-27](#)

Digidol, Trawsnewid Data a Thechnoleg

Yn ystod 2025/26, fe gryfhaodd Blaenau Gwent drefniadau digidol, data a thechnoleg trwy swyddogaeth Digidol a Data a rennir o fewn y Gwasanaeth Rhannu Adnoddau a sefydlu Rhaglen Digidol, Data a Thechnoleg wedi'i halinio â Thorfaen. Mae'r trefniadau hyn yn darparu dull digidol mwy strategol, gwydn a chyson ar gyfer trawsnewid digidol, dylunio gwasanaethau, gwella a arweinir gan ddata a buddsoddi mewn technoleg.

Mae gweithgarwch gwella wedi canolbwyntio ar fynediad rhwyddach at wasanaethau, lleihau galw y gellir ei osgoi a defnyddio data'n well. Mae hyn yn cynnwys y rhaglen Drws Blaen Deallusrwydd Artiffisial, gwella ffurflenni ar-lein y Dreth Gyngor, datblygu dangosfwrdd Un Olwg ar Blentyn, cryfhau gallu GIS, a chymorth data ar gyfer y rhaglen Marmot ffederal i fynd ati'n well i ddeall deilliannau, monitro cynnydd a thargeddu ymyriadau.

Mae prosiectau technoleg allweddol wedi cael eu cyflawni hefyd, gan gynnwys datgomisiynu Civica EDM a newid i fodel rheoli dogfennau mwy cynaliadwy, mudo 24 o ysgolion i Deleffoni Microsoft Teams, ac uwchraddio Paysuite360 i wella diogelwch taliadau, profiad cwsmeriaid a chydymffurfiaeth.

Dyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol

Mae'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, a gyflwynwyd gan Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023, yn ei gwneud hi'n ofynnol i awdurdodau lleol ymgysylltu'n ystyrllon ag undebau llafur cydnabyddedig neu gynrychiolwyr staff wrth bennu Amcanion Llesiant a gwneud penderfyniadau strategol. Mae'n ategu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 trwy sicrhau bod gan staff lais wrth lunio polisiau a chymau gweithredu perthnasol.

Rhaid i'r Cyngor geisio consensws neu gyfaddawd cynnar gyda chynrychiolwyr staff lle y bo'n rhesymol a chyhoeddi adroddiad blynyddol ar sut y mae wedi cyflawni'r ddyletswydd. Bydd y Cyngor yn ateb y gofyniad hwn trwy ei Adroddiad Hunanasesu a Llesiant blynyddol.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu trefniadau partneriaeth gymdeithasol trwy ei Gytundeb Cyfleusterau, Cydbwyllgorau Ymgynghorol ac ymgysylltu rheolaidd rhwng Aelodau, swyddogion ac undebau llafur. Yn ystod y flwyddyn, mae trafodaethau wedi canolbwyntio ar y model ffederal gyda Thorfaen, trawsnewid, rolau ar y cyd, pwysau ariannol, llesiant y gweithlu, cyflogaeth deg a blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol. Cynhelir ymgysylltiad rheolaidd hefyd trwy gyfarfodydd rhwng y Prif Weithredwr, y Cyd-bennaeth Adnoddau Dynol a chynrychiolwyr undebau llafur ar faterion strategol, polisi, gweithredol a'r gweithlu.

Heriau a Chamau Gweithredu Allweddol ar gyfer 2026/27

- **Cryfhau gwydnwch ariannol** trwy reoli'r amrywiant anffafriol o £1.68 miliwn, ymdrin â'r pwysau yn y Gwasanaethau Plant a diffygion ysgolion, a chynllunio ar gyfer bylchau cyllidebol yn y dyfodol.
- **Cwblhau a monitro camau gweithredu sy'n gysylltiedig ag archwilio'r cyfrifon Statudol** trwy ganlyn arni â'r argymhellion archwilio allanol sy'n weddill a gwella trefniadau i roi cymorth i gwblhau cyfrifon 2025/26 yn brydlon.
- **Lleihau salwch y gweithlu ac ymdrin â swyddi gwag** trwy gynnal ffocws ar bresenoldeb, cymorth iechyd meddwl a phwysau recriwtio ar draws meysydd gwasanaeth allweddol.
- **Gwella perfformiad o ran mynediad cwsmeriaid a cheisiadau am wybodaeth** trwy reoli'r galw yn y Ganolfan Gyswllt a chryfhau amseroedd ymateb i geisiadau Rhyddid Gwybodaeth.
- **Dangos tystiolaeth o effaith trawsnewid ffederal** trwy ddangos deilliannau cliriach, gwybodaeth gryfach am berfformiad a manteision i breswylwyr sy'n deillio o gydweithio gyda Thorfaen.